

DEN ØVERSTE SAMMENSATTE MARGINALSKAT ER 71 PCT.

Den øverste marginalskat udgør i Danmark 71 pct., når man indregner såvel indkomstskat som afgifter på varer og tjenester. Med andre ord: Når en person på øverste skattetrin tjener 100 kr. ekstra, er det kun ca. 29 kr., der går til køb af varer og tjenester. Resten går til kommunen og staten. Den høje marginalskat gør det mindre attraktivt at arbejde ekstra og mere attraktivt at holde fri. Når man skal vurdere, hvordan skattesystemet forvrider beslutningen om, hvor mange timer der skal lægges på arbejdspladsen, er det marginals-katten inklusiv afgifter, der er relevant. Arbejdsudbuddet afhænger nemlig af, hvor mange varer og tjenester, der kan købes for en ekstra arbejdstime. Konsekvensen heraf er, at afgiftslettelser øger arbejdsudbuddet. I perioden 2001-2009 sænkes den øverste marginalskat med 0,9 pct.point, hvilket skyldes omlægningen af SP-bidraget og en reduktion i afgiftstrykket. Den nye skattereform sænker ikke den øverste marginalskat. Såfremt reformen ikke var gennemført, ville den øverste marginalskat i 2008 blive sænket med yderligere 0,2 pct.point, da arbejdsmarkedsbidraget skulle sænkes med 0,5 pct.point. Denne reduktion udebliver som følge af reformen. Den sammensatte marginalskat for lav- og mellemindkomster er siden 2001 reduceret med 7 hhv. 6 pct.point, når den nye skattereform er indfaset i 2009. Denne lettelse skyldes hovedsageligt, at grænsen for betaling af mellemskat i perioden flyttes med ca. 100.000 kr. Dermed lettes marginals-katten for lav- og gennemsnitsindkomster 6-8 gange mere end for højindkomster.

Det er velkendt, at den øverste marginalskat er høj i Danmark sammenlignet med andre lande. Ses der alene på den direkte lønbeskatning udgør den øverste marginalskat 63 pct¹. Men hertil kommer, at der skal betales moms og afgifter på de varer og tjenester, der kan købes, når indkomstskatten er trukket fra lønnen. Når betaling af moms og afgifter medregnes, udgør den samlede marginalbeskatning 70,9 pct. for personer med høje indkomster (577.000 kr.) i 2007. For lavindkomster (231.000 kr.) og gennemsnitsindkomster (346.000 kr.) udgør den sammensatte marginals-kat 55 hhv. 60 pct².

En høj sammensat marginals-kat mindsker arbejdsudbuddet

Det er marginals-katten inklusiv afgifter, der er relevant i vurderingen af, hvordan skattesystemet forvrider beslutningen om hvor mange timer, der skal lægges på arbejdspladsen. Arbejdsudbuddet afhænger nemlig af, hvor mange varer og tjenester, der kan købes for en ekstra arbejdstime. Lønskatten reducerer den disponible indkomst, mens afgifterne reducerer det antal varer, der kan købes for den disponible indkomst. Hvis fx moms sættes op, kan der købes færre varer og tjenester for en ekstra timeløn. Og dermed bliver det mindre attraktivt at arbejde ekstra.

I tabel 1 nedenfor fremgår det, at den sammensatte marginals-kat består af en løndel (direkte skatter) og en afgiftsdel (indirekte skatter). For højindkomster udgør den marginale lønskat 63 pct. i 2007. Afgiftsdel af den sammensatte marginals-kat udgør 7,9 pct.point. Den kommer af, at afgifterne udgør 21,3 pct. af det private forbrug³. Afgiftsdel tager udgangspunkt i moms og øvrige afgifters andel af det samlede forbrug⁴, jf. boks 1. Samlet set betyder dette, at den sammensatte marginals-kat for højindkomster er på 70,9 pct.

¹ Se Cepos-notat: "OECD'S "Taxing Wages": Høj marginals-kat i DK for topskatteydere", marts 2006.

² Kilde: OECD taxing wages 2006. Indkomstniveauerne er fremskrevet med lønudviklingen i 2007, som det er forudsat i Økonomisk Redegørelse, august 2007, Finansministeriet.

³ Dvs. tjenes der 100 kroner ekstra, betales der 63 % i direkte skatter. Af de resterende 37 kroner som forbruges, anvendes 21,3 % på afgifter, svarende til andel på 7,9 % af de 100kr.

⁴ Der korrigeres endvidere for subsidier, skatteværdi af rentefradrag og ejendomsværdiskat, se boks 1.

Tabel 1. Sammensatte marginalskatte fordelt på lønniveau, 2007

	Bidrag fra direkte skatter	Bidrag fra indirekte skatter	Sammensat marginalskat
Lavtlønnet	42,9	12,1	55,0
Gennemsnitsindkomst	49,2	10,8	60,0
Højt lønnet	63,0	7,9	70,9
Gns. marginalskat for fuldtidsbeskæftigede	51,9	10,2	62,2

Kilde: Skatteministeriet, Økonomisk Redegørelse august 2007, Fordeling og Incitament 2004, Finansministeriet og egne beregninger

Anm.: Direkte skatter udgøres af arbejdsmarkedsbidrag, kirkeskat, kommuneskat, sundhedsbidrag samt bund,- mellem- og topskat

Det fremgår af tabel 1, at den sammensatte marginalskat for lave indkomster udgør 55 pct., mens den for gennemsnitsindkomster udgør 60 pct. Den gennemsnitlige sammensatte marginalskat for fuldtidsbeskæftigede udgør 62,2 pct.

Afgiftslettelser øger arbejdsudbuddet

Konsekvensen af ovenstående er, at afgiftslettelser øger arbejdsudbuddet, fordi afgiftslettelser indebærer, at der kan købes flere varer og tjenester for en ekstra arbejdstime. Det skal dog bemærkes, at en afgiftslettelse har mindre effekt på arbejdsudbuddet end en lettelse i fx topskatten. Det skyldes bl.a., at en afgiftslettelse også tilfalder modtagere af overførselsindkomst⁵. En lettelse i fx topskatten derimod tilfalder i langt overvejende grad personer, der i forvejen er i beskæftigelse.

Lettelse i topskat har større effekt på arbejdsudbud end afgiftslettelser

Skattestoppet indebærer, at en række stykafgifter (afgifter opgjort i kroner og øre) udhules af inflationen, og derigennem gennemføres reelt en skattelettelse. Den samlede afgiftslettelse, der følger af skattestoppet, udgør ca. 7,8 mia.kr.⁶ i perioden fra 2001 til 2007. Det svarer til, at den gennemsnitlige sammensatte marginalskat er reduceret med 0,4 pct.point. Effekten på arbejdsudbuddet

Boks 1. Beregning af forbrugsskattetryk. Afgifter på forbrug virker forvriddende på arbejdsudbudsbeslutningen på samme måde som en skat på lønindkomst. Fx indebærer højere afgifter, at der kan købes færre varer og tjenester for en ekstra arbejdstime. Derfor medfører højere afgifter et mindre arbejdsudbud. Moms udgør den største post, men derudover indgår også punktafgifter, registreringsafgift, vægtafgift på erhverv samt øvrige indirekte skatter. Desuden skal subsidier trækkes fra, da de virker som en negativ forbrugsafgift. Slutteligt skal der foretages en korrektion for skatteværdien af rentefradraget og betaling af ejendomsværdiskat. De samlede indirekte skatter divideres med grundlaget for indirekte skatter, som består af summen af det private forbrug og offentligt varekøb. Dermed fremkommer de indirekte skatters andel af forbruget, også kaldet forbrugsskattetrykket. I 2007 er forbrugsskattetrykket på 21,3 %, jf. tabel 2. Årsagen til, at forbrugsskattetrykket er lavere end momsatsen på 25 % er, at der er tale om *andelen* og ikke *skattesatsen* (derudover er fx aviser, husleje og finansielle ydelser momsfrataget). En skattesats på 25 % svarer til en andel på 20 pct. Årsagen er at en vare, der koster 100 kr., som pålægges moms på 25 %, kommer til at koste 125 kr. Dermed svarer momsandelen til 25 kr. ud af 125 kr. eller 20 %. Den implicitte skattesats, der følger af et forbrugsskattetryk på 21,3 %, udgør 27 %.

Tabel 2. Forbrugsskattetryk, 2007

	mia.kr.
Moms	175,4
Registreringsafgift	22,7
Punktafgifter	68,8
Vægtafgift på erhverv	2,9
Øvrige indirekte skatter	8,7
Korrektion for rentefradrag og ejendomsværdiskat	-34,5
Subsidier	-39,0
Samlede indirekte skatter	205,0
Samlet privat forbrug	825,0
Offentligt varekøb	139,6
Grundlag for indirekte skatter	964,6
Indirekte skatters andel af forbrug	21,3%
Implicit forbrugsskattesats	27,0%

Kilde: Økonomisk redegørelse august 2007, Finansministeriet, Danmarks Statistik - statistikbanken.dk samt egne beregninger

⁵ Der kan være en beskedent positiv deltagelseeffekt af en afgiftslettelse.

⁶ Skatteministerens svar på spørgsmål nr. 247 af 11. maj 2007 fra Skatteudvalget.

af en sådan lettelse i marginals-katten udgør ca. 3.000 personer. Såfremt Folketinget havde ladet afgifterne følge udviklingen i inflationen og anvendt råderummet på en lettelse i topskatten (svarende til 6½ pct.point lavere topskat), ville arbejdsudbuddet vokse med 10.000 personer. Dvs. udbudseffekten af en topskattelettelse er 3 gange så stor, som effekten af den lettelse, der følger af skattestoppet.

Regeringens nye skatteaftale med Dansk Folkeparti indebærer at energiafgifterne (omkring halvdelen af stykafgifterne) reguleres med priserne frem til 2015. Såfremt den øvrige del af stykafgifterne også blev reguleret med priserne frem til 2015, ville det give et råderum på 3 mia.kr.⁷ For et sådan råderum kunne topskatten sænkes med 2½ pct.point. Dette ville øge arbejdsudbuddet med 4.000 personer, mens inflationsreguleringen af stykafgifterne vil reducere arbejdsudbuddet med 1.000 personer.

Den øverste sammensatte marginals-kat næsten uændret siden 2001

I tabel 3 fremgår de sammensatte marginals-katter i 2001, 2007 og 2009 (året hvor den nye skattereform er fuldt indfaset). Det fremgår, at den øverste sammensatte marginals-kat er faldet fra 71,6 % i 2001 til 70,9 % i 2007. Det skyldes, at SP-ordningen er blevet omlagt fra en skat til personlig opsparing, hvilket sænkede den øverste marginals-kat med 0,4 pct. point. Samtidig er forbrugsskattetrykket faldet fra 22,5 % i 2001 til 21,3 % i 2007. Fra 2007 til 2009 reduceres den øverste marginals-kat med 0,2 pct.point. Det skyldes alene en reduktion i forbrugsskattetrykket, idet den nye skattereform ikke sænker den øverste marginals-kat.

Tabel 3. Sammensatte marginals-katter fordelt på lønniveau, 2001-2009

	2001	2007	2009	Ændring - 2001-2009	Ændring - 2007-2009
Lavtlønnet	61,5	55,0	54,3	-7,2	-0,7
Gennemsnitsindkomst	61,5	60,0	55,4	-6,1	-4,6
Højtlønnet	71,6	70,9	70,7	-0,9	-0,1
Gns. marginals-kat for fuldtidsbeskæftigede	65,2	62,2	60,7	-4,5	-1,5

Kilde: Skatteministeriet, Økonomisk Redegørelse august 2007, Finansredgørelse 2001, Fordeling og Incitament 2004, Finansministeriet samt egne beregninger. Anm.: Til beregning af gns. marginals-kat for fuldtidsbeskæftigede i 2001 er anvendt andele fra 2002 fra Finansredgørelse 2001. Tal for andel for 2007 er fra 2006 og bygger på en fremskrivning fra Fordeling og Incitament 2004, Finansministeriet. For 2009 er andelen for 2006 korrigeret for den seneste skattereform.

Såfremt reformen ikke var gennemført ville den øverste marginals-kat i 2008 blive sænket med yderligere 0,2 pct.point, da arbejdsmarkedsbidraget skulle sænkes med 0,5 pct.point⁸. Denne reduktion udebliver som følge af reformen. I skattereformen konverteres lettelsen i arbejdsmarkedsbidraget til bl.a. en forhøjelse af beskæftigelsesfradraget og personfradraget.

For lav- og mellemindkomster er marginals-katten sænket med 7 hhv. 6 pct.point

For lav- og mellemindkomster er marginals-katten faldet med hhv. 7,2 pct.point og 6,1 pct. point, når den nye skattereform er fuldt indfaset i 2009. Årsagen er, at man i forbindelse med Pinsepakken besluttede at sænke bundskatten med 0,75 pct.point. i 2002, dvs. en skattelettelse gennemført af SR-regeringen⁹. Desuden gælder det for lavindkomster, at marginals-katten reduceres med 1,4 pct.point som følge af beskæftigelsesfradraget. Endvidere er grænsen for betaling af mellemskat rykket med ca. 100.000 kr. (som følge af Forårspakken og den nye skattereform). Dette har betydet, at både lavtlønnede og personer med en gennemsnitsindkomst (1,3 mio. personer) fritages for at betale mellemskat. Desuden har

⁷ Der skal gøres opmærksom på, at i ovenstående provenueffekt af regulering af stykafgifter er der ikke taget højde for, at nogle forhøjelser har beskeden provenueffekt som følge af øget grænsehandel (fx spiritus- og tobaksafgift).

⁸ Mod nye mål - Danmark 2015

⁹ I modsat retning trækker, at en række grønne afgifter blev øget med ca. 2 mia.kr. 1. januar 2002 (også som følge af Pinsepakken).

omlægningen af SP-bidraget samt det lavere forbrugsskattetryk også bidraget til faldet i den sammensatte marginalskat for lav- og gennemsnitsindkomster.

Den gennemsnitlige sammensatte marginalskat for fuldtidsbeskæftigede er faldet med 3 pct. point i perioden 2001-2007 og den vil falde yderligere 1,5 pct.point frem til 2009.

Under VK: 6-8 gange større lettelser for lav- og mellemindkomster end for høje indkomster

Det bemærkes, at lettelsen i marginalsatten for lav- og mellemindkomster er 6-8 gange større end lettelsen i marginalsatten for højindkomster. Dette er bemærkelsesværdigt, da udbudseffekten af en lettelse i topskatten er betydeligt større end en lettelse i fx beskæftigelsesfradraget¹⁰. Hertil kommer, at en lettelse i den øverste marginalskat vil gøre det mere attraktivt at uddanne og dygtiggøre sig, ligesom det i højere grad vil afhjælpe udfordringen med at tiltrække dygtige udlændinge, se nedenfor.

Høj marginalskat har negativ effekt på arbejdsudbud

Den meget høje sammensatte marginalskat er problematisk af mange grunde. Bl.a. reduceres arbejdsudbuddet af den høje marginalskat. Det viser en lang række empiriske studier, herunder Prescott (2004)¹¹ og Frederiksen (2001)¹². Ses der på antallet af præsterede arbejdstimer pr. beskæftiget ligger Danmark lavt i OECD-sammenligninger. Således har Danmark den 6. korteste arbejdstid svarende til, at en dansk beskæftiget arbejder godt 150 timer færre om året end OECD-gennemsnittet. Såfremt danske beskæftigede arbejdede lige så mange timer som OECD-gennemsnittet, ville beskæftigelsen stige svarende til 300.000 personer.¹³ Ovenstående omhandler det kvantitative arbejdsudbud (dvs. antallet af arbejdstimer). Herudover har en høj marginalskat også negative effekter på det kvalitative arbejdsudbud (dvs. værdien af en arbejdstime). En høj marginalskat kan således indebære, at personer takker nej til et bedre betalt arbejde (fordi gevinsten efter skat er for lille i forhold til omkostninger ved fx transport mv.). Udenlandske undersøgelser har fundet, at det kvalitative arbejdsudbud reagerer stærkere på ændringer i marginalsatten end det kvantitative arbejdsudbud, jf. Ljunge & Ragan (2005)¹⁴.

Den høje marginalskat og stærke progression i det danske skattesystem reducerer endvidere den økonomiske gevinst ved at uddanne og dygtiggøre sig¹⁵. En række empiriske undersøgelser har fundet, at der er positiv sammenhæng mellem den økonomiske gevinst ved at uddanne sig og antallet af unge, der begynder på studier på universitetet¹⁶. Det bemærkes i den forbindelse, at forhøjet beskæftigelsesfradrag mindsker tilskyndelsen til at tage en uddannelse, idet gevinsten ved at arbejde frem for at studere øges. Endelig bemærkes det, at høj marginalskat mindsker fordelene ved at vælge en uddannelse, der giver stort ansvar (f.eks. læge) og høj indkomst (i stedet for lidt mindre indkomst og ansvar).

Den høje sammensatte marginalskat (sammen med det i øvrigt høje skattetryk) gør det sværere at tiltrække dygtige udlændinge til det danske arbejdsmarked. Dette bekræftes af, at Økonomi- og Erhvervsministeriet finder, at høje skatter er den største barriere for virksomheder i forhold til at kunne rekruttere udlændinge¹⁷.

¹⁰ Se CEPOS-notat: "[Dynamiske effekter: Dobbelt så stor effekt ved lettelse i topskattesats i forhold til beskæftigelsesfradraget](#)".

¹¹ Prescott, Edward C. (2004). "Why do Americans work so much more than Europeans?" *Federal Reserve Bank of Minneapolis Quarterly Review*. Vol. 28, No. 1, July 2004, pp. 2-13.

¹² Frederiksen A., E. G. Gravensén og N. Smith (2001): "Overtime Work, Dual Job Holding and Taxation", IZA WP no. 323.

¹³ Se CEPOS-notat: "[Stort beskæftigelsespotentiale hvis danskerne arbejdede som OECD-gennemsnittet](#)".

¹⁴ Ljunge, Martin og Kelly Ragan (2005). "Labor supply and the tax reform of the century", Department of Economics, University of Chicago.

¹⁵ Se CEPOS-notat: "[Skat, human kapital og uddannelse](#)".

¹⁶ Se Blöndal, S., S. Field and N. Girouard (2002): "Investment in Human Capital through Upper-Secondary and Tertiary Education", *OECD Economic Studies* No. 34, 1.

¹⁷ Økonomi- og Erhvervsministeriet (2003): "Vækst med vilje".